

Första söndagen efter påsk

Predikan på distans 2023-04-16

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-Lutherska Kyrkan i Sverige

I Guds, Faderns, + Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Vi tackar dig, käre himmelske Fader för ditt heliga ord och dina sakrament. Tack för att du lät den förnekande Petrus komma tillbaka till tron och få ditt herdeuppdrag. Hjälp oss alla att inte förneka utan troget bekänna ditt ord och tro på det till syndernas förlåtelse och evigt liv. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Dagens ämne: *Herdeuppdraget – Om bikt och avlösning*

Epistel: 1 Kor. 15:1-10. Evangelium: Joh. 20:19-31.

Predikotext (3 årg. Joh. 21:15-23):

19 Jesus sade till Simon Petrus: "Simon, Johannes son. Älskar du mig mer än de andra?" Han svarade: "Ja, Herre. Du vet att jag har dig kär." Jesus sade till honom: "För mina lamm på bete." 15 För andra gången frågade han: "Simon, Johannes son. Älskar du mig?" Han svarade: "Ja, Herre. Du vet att jag har dig kär." Jesus sade till honom: "Var en herde för mina får."

17 För tredje gången frågade han: "Simon, Johannes son. Har du mig kär?" Petrus blev bedrövad när Jesus för tredje gången frågade: "Har du mig kär?", och han svarade: "Herre, du vet allt. Du vet att jag har dig kär." Jesus sade: "För mina får på bete. 18 Jag säger dig sanningen: När du var yngre, spände du själv bältet om dig och gick vart du ville. Men när du blir äldre ska du sträcka ut dina händer, och en annan ska spänna bältet om dig och leda dig dit du inte vill." 19 Detta sade han för att ange med vilken död Petrus skulle förhärlika Gud. Sedan sade han till honom: "Följ mig!"

20 Petrus vände sig om och såg att lärjungen som Jesus älskade följde efter, han som vid måltiden hade lutat sig mot Jesu bröst och frågat: "Herre, vem är det som ska förråda dig?" 21 När Petrus såg honom frågade han Jesus: "Herre, hur blir det med honom?" 22 Jesus svarade: "Om jag vill att han ska vara kvar tills jag kommer, vad rör det dig? Följ du mig!"

23 Så spreds ryktet bland bröderna att den lärjungen inte skulle dö. Men Jesus hade inte sagt till honom att han inte skulle dö, utan: "Om jag vill att han ska vara kvar tills jag kommer, vad rör det dig?"

Sedan vi nu under påsken har lyssnat på budskapet om Kristi död och uppståndelse möter vi i dagens evangelium den uppståndne Frälsaren på nytt. Lärjungarna hade av rädsla för judarna samlats bakom låsta dörrar. Så måste vi kristna ofta vara rädda när evangeliets fiender hotar att förfölja eller rentav döda oss. Så fick till exempel många kristna bakom järnridån för inte så länge sedan utstå fruktansvärda förföljelser om de höll fast vid sin kristna tro. I alla tider har Kristi

kyrka blivit hånad, förkastad och förföljd. Vi vet aldrig i vilken form detta kommer att ske med oss och våra församlingar, men vi skall alltid vara beredda på att världen hatar Kristus och hans kyrka. Jesus förkunnar ju också för Petrus att han kommer att få lida döden *genom att bli utsträckt*. Han blev också enligt vad det berättas martyr och korsfäst under kejsar Neros tid. Plötsligt kan också vi ställas inför kravet att antingen förneka vår tro eller utstå prövningar och lidanden av olika slag. Då skall vi komma ihåg att Jesus säger: ”*Var inte rädd, du lilla hjord, för er Far har beslutat att ge er riket*” (Luk. 12:32). Han säger också: ”*Var inte rädda för dem som dödar kroppen men inte kan döda själen. Frukta i stället honom som kan fördärva både själ och kropp i Gehenna*” (Matt. 10:28).

Ja, apostlarna var mycket rädda, men nu kom Jesus genom stängda dörrar till dem och tog bort all deras fruktan. Det är ett stort under han gör när han trots låsta dörrar och massiva väggar med sin kropp går rakt igenom denna materia och plötsligt befinner sig hos sina kära lärjungar igen. Han är ju HERREN, himmelens och jordens skapare. Han är den uppståndne Kristus, som steg upp ur graven med sin kropp, utan all synd och brist. Luther betonar att på samma sätt som han kunde komma in i det slutna rummet kan han också komma in i nattvardens bröd och vin genom sitt mäktiga ord. För Gud är ingenting omöjligt!

Uppståndelsen är framför allt beviset på att alla våra synder är förlättna. Det verk som Jesus utförde när han fullkomligt uppfyllde Guds lag och sedan led straffet för alla våra synder är nu en gång för alla fullbordat.

I dagens predikotext läser vi om uppdraget till Petrus: *Var en herde för mina får* (v. 15). Petrus som tre gånger förnekat Jesus möter nu sin uppståndne Herre. Han får tre gånger den rannsakande frågan: *Älskar du mig? Har du mig kär?*

Det är ingen tillfällighet att Jesus frågar just tre gånger. Petrus som tre gånger hade förnekat att han ens kände Jesus gick sedan bort och grät bittert. Han måste ha ångrat sig fruktansvärt när han insåg vad han hade gjort, och sedan måste bevittna hur Jesus dömdes till döden och korsfästes. Men samme Petrus blev av Jesus upprättad i kärlek. Han gick inte bort i förtvivlan som Judas utan vände tillbaka till Jesus och fick vara med om uppståndelsens glädje. Han besökte den tomma graven och fick höra kvinnornas budskap om att Kristus verkligen var uppstånden. Men han måste samtidigt ha utstått svåra kval och en förskräcklig ånger. ”Jag har förnekat min Herre och mästare” – detta måste ha plågat honom oerhört.

Men i sin stora kärlek kommer nu Jesus själv till Petrus. Han tar emot honom på nytt och visar att han har förlåtit honom. Detta förstår vi av att Jesus låter honom vara kvar som apostel och ger honom uppdraget att vara en herde för fåren.

Vi märker att Petrus både ångrar sin synd och förnekelse men att han också bekänner sin stora kärlek till Jesus, trots allt som hänt. Han säger den tredje gången: *Herre, du vet allt. Du vet att jag har dig kär* (v. 17). Men kärleken hos Petrus är en följd av Jesu förlåtelse och tron. Så blir Petrus upprättad igen. Av detta lär vi också att den som förnekat och avfallit kan bli förd tillbaka till tron igen.

Det herdeuppdrag som Petrus får är ämbetet att förkunna Guds ord och förvalta sakramenten. Det är nya förbundets ämbete som alla apostlarna och deras efterträdare har fått av Gud själv. Apostlarna skulle på ett särskilt sätt tala och skriva Guds ord, och om den gåvan skall vi predika närmare under den kommande

pingsten. Så fick Petrus också skriva två egna brev och evangelisten Markus sägs också ha varit en lärjunge till Petrus så att Markusevangeliet är skrivet under Petrus inflytande och överinseende. Vi vet inte närmare om hur detta gick till, men det är säkert att alla evangelierna antingen är skrivna av en apostel (Matteus och Johannes) eller av en nära medarbetare till apostlarna (Markus och Lukas).

Denna söndag direkt efter påsk brukar vi också undervisa om bikten eller avlösningen. Det är en viktig del av herdeuppdraget, som den uppståndne Jesus gav åt alla apostlarna och deras efterföljare. Vi säger därför:

1. Påskens evangelium ges till den enskilde i avlösningen.
2. Avlösningen är Guds gåva som förvaltas av prästen.
3. Avlösningen förutsätter frågan: ”Tror du att min förlåtelse är Guds förlåtelse?”

1. Påskens evangelium ges till den enskilde i avlösningen

Uppståndelsens budskap gäller hela världen. När Jesus dog var det en försoning av alla människor utan undantag. Påskan är förkunnelsen om att synden en gång för alla är *kastad i havets djup* (Mika 7:19). Därför står det: ”*Gud var i Kristus och försonade världen med sig själv. Han tillräknade inte människorna deras överträdelser*” (2 Kor. 5:19a). Men Gud har inte bara gett detta allmänna budskap som gäller hela världen. Han förkunnar det också för den enskilda människan. Därför säger Jesus i dagens evangelium:

”Frid vare med er! Som Fadern har sänt mig sänder jag er.” Sedan han sagt detta, andades han på dem och sade: ”Ta emot den helige Ande! Om ni förlåter någon hans synder så är de förlåtna, och om ni binder någon i hans synder så är han bunden.” (Joh. 20: 21-23).

Detta är budskapet om *den enskilda avlösningen*. Den innebär att syndernas förlåtelse förkunnas för den enskilda människan. Det är på samma sätt som med dopet och nattvarden. Där vet vi säkert att Guds gåva gäller oss personligen. Den som blir döpt får ta emot syndernas förlåtelse. Det är Guds personliga tillsägelse och löfte i dopet. Den som då tror det tar emot det. Men den som inte tror förkastar Guds gåva. Men själva gåvan är där. Vi kan ta bilden av en som får *ett paket på posten* adresserat till honom personligen. I paketet finns en dyrbar gåva. Gåvan är där, färdig att hämta ut. Men den som föraktar gåvan och dess givare bryr sig kanske inte ens om att hämta ut paketet. Eller hämtar han ut det men slänger sedan föraktfullt bort gåvan trots att den var fin och dyrbar.

Guds nådemedel är som dyrbara gåvor som vi får gratis, av nåd. Vi får Guds ord, där förlåtelsen förkunnas. Vi får dopet, bikten och nattvarden med en personlig försäkran om syndernas förlåtelse och evigt liv. Det är Gud som ger oss dessa gåvor personligen. Hur dåraktiga är vi då inte om vi kastar bort den dyrbara gåvan?!

2. Avlösningen är Guds gåva som förvaltas av prästen

När Jesus säger: *Om ni förlåter någon hans synder så är de förlåtna* (Joh. 20:23) talar han till apostlarna men också till hela kyrkan. Detta kan vi vara säkra på eftersom apostlarna själva är Guds gåva till kyrkan och deras uppgift är att förvalta ordet och sakramenten. Paulus skriver i Efesierbrevet: ”*Han steg upp i höjden, han tog fångar och gav människorna gåvor... Och han gav några till apostlar, andra till profeter, andra till evangelister och andra till herdar och lärare, för att utrusta de heliga till att fullgöra sin tjänst att bygga upp Kristi*

kropp” (Ef. 4:8, 11f). Detta betyder inte att alla kristna offentligt skall predika och förvalta sakrament. Till detta skall endast särskilt lämpade män kallas av församlingen. Men det betyder att ord och sakrament är givna av den uppståndne Kristus till hela församlingen. Den är Kristi brud och därför också ägare av alla skatter som Jesus har skänkt till sin brud. När prästen därför förvaltar ord och sakrament gör han det både på Guds och församlingens uppdrag.

Om han inte är trogen blir han avsatt och någon annan kallas i hans ställe. Men så länge han är en rätt ordets förkunnare skall församlingen flitigt bruka hans tjänster och komma till predikan, nattvard, dop och bikt. Vår bekännelse betonar att vi inte får låta bikten komma ur bruk. Den är verkligen ett Guds nådemedel. Man anmäler sig bara till prästen och kommer överens om en lämplig tid för bikt och avlösning. Detta skall ske regelbundet precis som nattvarden. Vi behöver idag särskilt tänka på detta, så att bikten inte försvinner som den har gjort i vissa tider och inom vissa kyrkor. Den lutherska kyrkan är en biktens och avlösningens kyrka. Vi får därför inte förakta Jesu dyrbara ord: *Om ni förlåter någon hans synder så är de förlåtna.*

3. Avlösningen förutsätter frågan: ”Tror du att min förlåtelse är Guds förlåtelse?”

I motsats till den katolska kyrkan har vi inom vår lutherska kyrka en ovillkorlig förlåtelse, precis så som Jesus har instiftat. Hur stor vår synd än är så har Kristus försonat den och han skänker i avlösningen denna gåva utan villkor! Men precis som nattvarden förutsätter att vi verkligen *tror och lär* att det är Kristi sanna kropp och blod som ges i brödet och vinet så förutsätter avlösningen att vi *tror och lär* att det är Guds egen tillsägelse som sker genom prästen. Detta säger ju Jesus mycket tydligt med orden: *Om ni förlåter någon hans synder så är de förlåtna.* Det är dessa ord vi skall tro på. Det Jesus säger är sant. Vi lär därför verkligen att det är **Gud själv** som talar i avlösningens ord genom prästens mun. Prästen skulle aldrig kunna säga så om han inte hade Guds befallning och löfte att tillsäga syndaren en fullkomlig förlåtelse. Därför frågar prästen först: Tror du att min förlåtelse är Guds förlåtelse? Den som har bekänt sin synd säger då: Ja! Därefter tillsäger prästen syndernas förlåtelse med orden: ”Jag förlåter dig alla dina synder i Faderns, Sonens och den Helige Andes namn. Amen. Gå i Herrens frid.”

Men här måste också några ord om bindenytckeln sägas. Jesus säger ju i vår text:

Men om ni binder någon i hans synder så är han bunden i dem (Joh. 20:23).

Vad betyder detta? Svar: Den som har begått en synd men vägrar att erkänna sin synd och be om förlåtelse kan inte få ta emot avlösningen. Han blir i stället förmanad av prästen att ångra sin synd och överge den. Om han inte gör det och fortsätter att synda utan någon ångra måste han uteslutas ur församlingen. Han förklaras då bunden i sina synder. Också detta är Guds rena och klara ord, som vi måste tillämpa även om det kan kännas svårt rent mänskligt. Men Gud vill att alla i församlingen skall följa Guds ord så att inte uppenbar synd kommer att accepteras. Den som därför antingen lär falsk lära eller begår uppenbar synd måste – om han inte erkänner och ångrar sin synd – bli bunden genom bindenytckeln. Det kallas också bannlysning eller exkommunikation. Så uppmanade Paulus församlingen i Korint att ur kyrkan utesluta en man som levde ihop med sin fars hustru (1 Kor. 5:1-5). Detta skulle inte ske till

hans fördärv, utan för att han om möjligt skulle ångra sig ”för att anden ska bli frälst på Herrens dag”.

Så har vi nu gått igenom denna söndags viktiga ämne som kan sammanfattas med Jesu egna ord till Petrus och alla apostlarna:

Ta emot den helige Ande! Om ni förlåter någon hans synder så är de förlåtna, och om ni binder någon i hans synder så är han bunden [i dem].” (v. 22f).

Må den helige Ande verka i våra hjärtan så att vi i tro tar emot avlösningens heliga gåva. Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålamod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

* * *